

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filosofie

Mormonství v kontextu křesťanské teologie

Mormonism in the context of christian theology

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Miroslav Růžička

Vedoucí práce: Mgr. David Rybák, Ph.D.

Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání a Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Studijní program: Specializace v pedagogice

2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Mormonství v kontextu křesťanské teologie vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 5.4.2016

.....

Miroslav Růžička

Poděkování

Děkuji Mgr. Davidu Rybákovi, Ph.D. za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování této bakalářské práce.

Anotace

Práce si klade za cíl sledovat fenomén mormonismu především v teologickém a religionistickém kontextu křesťanského náboženství. To znamená kontrastování teologických otázek v oblasti trinitologie a christologie oproti tradiční křesťanské dogmatice. A zároveň sledování toho, jak řešení těchto otázek zdůvodňuje některé klíčové znaky této sekty. Zároveň se bude snažit zasadit mormonismus do širší souvislosti zkoumání problematiky sekt.

Klíčová slova

Mormonství, křesťanství, náboženství, sekty

Anotation

The goal of this work is to follow the mormonism phenomenon mainly in the context of theology and comparative religion science of Christianity. That means contrasting theological questions of trinitology and christology to the traditional Christian dogma. Also denoting the ways how solving these questions denotes some of the key signs of the sect. It also tries to lodge mormonism in a wider relation to the research of sects.

Keywords

Mormonism, christianity, religion, sects

Obsah

Úvod	6
1 Obecně o Mormonské církvi	8
1.1 Vznik Mormonské církve	8
1.2 Další vývoj církve	10
1.3 Základní pilíře mormonské víry	11
1.4 Struktura a další informace	14
2 O křesťanství	16
2.1 Základní informace	16
3 Obecně o sektách	19
3.1 Co jsou sekty?	19
3.2 Nebezpečí spojená se sektami	20
3.3 Mormonská církev jakožto sekta	21
4 Srovnání mormonství s křesťanstvím	24
4.1 Bůh	24
4.2 Svatá trojice	26
4.2.1 Ježíš Kristus	27
4.2.2 Duch svatý	29
4.3 Bible	30
4.4 Změny a lži v doktrínách	32
4.5 Hlava církve	34
4.6 Spasení	36
4.7 Rasová otevřenost	37
Závěr	39
Seznam použité literatury:	41
Webové zdroje:	43

Úvod

Tato bakalářská práce si klade za cíl přiblížit čtenáři fenomén mormonismu jakožto náboženství přímo vyvinuté z tradičního křesťanství a vlastní srovnání těchto dvou náboženství. Zprvu se bude zabývat obecnými informacemi o Církvi Ježíše Krista Svatých posledních dnů, jako jsou její historie, tedy vize jejího zakladatele Josepha Smitha a založení církve jako takové, poté další vývoj tohoto náboženství směrem k současnosti. Budou přiblíženy prameny mormonské víry a o co se v nich jedná, jejich děj a postavy, a také budou popsány výjimečné znaky a statistiky týkající se mormonského náboženství.

Druhou kapitolu věnuji přiblížení křesťanského náboženství. Ve zkratce se pokusím vysvětlit hlavní myšlenky a pilíře křesťanské víry, představím klíčové postavy, které vznik a existenci tohoto náboženství provázejí a popíši také strukturu římskokatolické církve, abych získal jistou půdu pro další srovnávání s mormonskou vírou.

V další kapitole se bude práce věnovat sektám, mezi které se mormonství svým způsobem také řadí. Půjde především o popsání termínu sekta a jeho definování jakožto syntézu více pohledů na věc. Dále se v kapitole bude jednat o přiblížení typických vlastností sekt a například popsání skutečností, ve kterých mohou tyto organizované skupiny být nebezpečné nebo naopak prospěšné svému okolí. Samozřejmě se práce bude zabývat také problémem zařazení Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů mezi sekty a zdůvodněním toho, proč tam patří.

V další části se práce posune směrem k samotnému srovnávání mormonství s křesťanstvím, což bude také její hlavní náplň. Půjde hlavně o porovnání z teologického hlediska a to v otázkách Boha, Ježíše Krista, trinitologie, Bible, člověka samotného, odpuštění hříchů, rasismu atd. Práce se také zaměřuje například na odchylky mormonství od křesťanství vzniklé absolutistickou vizí prezidenta církve, jakožto zbožštělého člověka, nebo například na modifikování Bible ku prospěchu vlastní vize dokonalého náboženství.

Ve své bakalářské práci se odkazuji především na vědecké práce známých českých religionistů, jako je kupříkladu Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek Th.D. nebo Doc. ThDr. Ivan Štampach. Pro velkou část své práce jsem se inspiroval v knize *Průvodce sektami a novými náboženstvími* od Ronalda Enrotha, kde kapitolu o mormonech napsal Donald S. Tingle. Pro obecný přehled o křesťanském náboženství používám knihu *ABC křesťanství* od Davida Wintera, kterou považuji za stručnou, přehlednou a doporučuji ji všem, kdo si chtějí rozšířit svůj přehled o tomto náboženství. Dále také čerpám z *Bible*, *Knihy Mormon* a jiných mormonských svatých knih, které taktéž jsou přímými prameny jejich víry (*Články víry*, *Drahocenná perla...*), a ve kterých nacházím drobné i větší rozdíly mezi těmito náboženstvími v otázkách zmíněných výše. V neposlední řadě také čerpám z autentických internetových zdrojů, jako jsou například oficiální stránky Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů.¹ Všechny použité publikace budou samozřejmě uvedeny v seznamu použité literatury na konci této práce.

---

¹Dostupné na www.lds.org

1 Obecně o Mormonské církvi

V první kapitole se pokusím čtenáře seznámit se základními informacemi týkajícími se Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Půjde hlavně o její historii a vývoj od vzniku po současnost, což je důležité pro pochopení mnoha pozdějších souvislostí a rozdílů mezi mormonstvím a křesťanstvím. V neposlední řadě půjde také o to, na čem si mormonská víra zakládá a jaká je struktura této církve.

1.1 Vznik Mormonské církve

Po americké válce o nezávislost se tradiční církve jako anglikánská a katolická dostaly do potíží. Obě totiž měly přímé vazby na Evropu, od jejíhož vlivu se Amerika konečně dokázala odtrhnout. Američtí anglikáni ihned začali jednat a svou „novou“ církev na konci sedmdesátých let 18. století pojmenovali Episkopální církev ve Spojených státech a z modliteb například vynechali zmínky o Velké Británii. Katolické farnosti v Americe zase patřily pod jurisdikci londýnského biskupa, takže si museli zvolit vlastního, amerického. Roku 1798 byl přijat první dodatek americké ústavy, který ošetřoval princip oddělení státu a církve a tudíž byl prostor pro náboženskou pluralitu a vznik nových náboženství, mezi kterými vynikali hlavně baptisté a metodisté. Ti stáli u zrodu tzv. druhého velkého náboženského probuzení, kde sehrála velkou roli hromadná kázání pod širým nebem a následující masová evangelizace. Vzniklo mnoho nových náboženských skupin, mezi kterými byli i mormoni.² Jak píše Václavík: *„je možné chápat tuto náboženskou skupinu jako výsledek snahy po nalezení (objevení) ‚autentického‘ náboženství vycházejícího z ‚americké zkušenosti‘“*³

---

² David Václavík, *Proměny americké religiozity*, s66-72.

³ Tamtéž, s73

Zakladatel Mormonské církve neboli Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, Joseph Smith, dva roky před smrtí vysvětlil, jak ke vzniku jeho církve došlo. Říkal, že v době druhého náboženského probuzení se jeho rodina připojila k presbyteriánské církvi a on nevěděl, k jaké se má připojit on sám. Také připomínal, že zmatky a spory mezi těmito církvemi byly tak velké, že nebylo možné poznat, kdo má pravdu a kdo ne. V Jakubovi se poté ale dočetl, že člověk, který má nedostatek moudrosti, má prosit Boha, aby jej vedl⁴. Je zcela zřejmé, že Amerika, jakožto kontinent plný přistěhovalců z Evropy, neměla žádné své náboženské kořeny, a tudíž neměla na čem stavět. Bylo pro ni nutné se odtrhnout od evropských kořenů a zasadit vlastní, tudíž připravit půdu, kde je Amerika důležitým místem již od dob Krista, aby Američané měli pocit, že jsou součástí něčeho „světového“. A proto měl Smith jakožto čtrnáctiletý chlapec při modlení v lese nedaleko domova roku 1820 vizi, kde jej osvětlil oslnivý sloup světla a promluvil k němu Bůh. Údajně mu řekl, že se nemá přidávat ke kterékoli z již existujících církví, jelikož ani jedna není ta pravá, a zároveň mu slíbil, že vše mu bude jednoho dne oznámeno. Joseph se poté po tři roky dělil o tento zážitek s ostatními lidmi a byl za to nenáviděn, ač byl přesvědčen, že má pravdu.

Roku 1823 se Smithovi měl zjevit anděl Moroni, který mu prozradil tajemství o zlatých deskách dávných proroků, zakopaných v zemi nedaleko od místa jeho bydliště v Palmyře ve státě New York. Joseph dostal za úkol egyptské hieroglyfy vyryté na deskách přeložit do angličtiny. Desky našel 22. září 1827 a začal pomocí nástrojů urim a thumin, jemu svěřených Bohem, text *Knihy Mormon* za přítomnosti zapisovatelů překládat. Překlad knihy trval 18 měsíců a roku 1830 byla vydána. Ne dlouho poté měl Smith další vizi, kde mu bylo oznámeno jméno církve, která se ale zprvu jmenovala pouze „Církev Kristova“, ale později byla přejmenována do dnešní podoby: Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů.⁵ Zde je již možné spekulovat o tom, proč byla církev přejmenována, když měl Smith vizi, kde mu bylo jasně řečeno samotným Bohem, jak ji má pojmenovat.

---

⁴ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s101.

⁵ Liahona, *Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů*, Říjen 2011. a Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s102.

1.2 Další vývoj církve

Mormoni byli zprvu víceméně poutníci, kteří hledali nový Sion, tedy místo, kde se měli setkat s druhou reinkarnací Ježíše Krista. Nehledě na tuto skutečnost bylo jejich putování způsobeno také pronásledováním ze strany nemormonské veřejnosti. Smith byl označován za lháře a šarlatána, který si *Knihu Mormon* vymyslel, a ta byla považována za levnou napodobeninu Bible. Křesťané se mormonům posmívali pro jejich očekávání konce světa a svou pýchu, že jejich církev je ta jediná pravá. To mělo za následek posouvání mormonů na stále méně obydlený západ USA. I přesto ale církev značně rostla, jelikož poskytovala zázemí chudším lidem, kteří se v ní mohli uplatnit své živnosti nebo svůj obchod.

Když se mormoni konečně usídlili na jednom místě, tak brzy co do počtu přechýlili nemormonské obyvatelstvo, dostali se tak do úřadů a došlo i na vnucování jejich hodnot a víry okolí. Velkého úspěchu se mimo jiné dočkala jejich zahraniční misie, která například z Británie přinesla značné množství imigrantů, kterým církev dokázala poskytnout slušné zázemí a péči. Joseph Smith se dokonce tehdy pokusil kandidovat na prezidenta Spojených Států, ale odpor proti němu byl takový, že došlo i na ztrátu několika lidských životů.

Ten největší konflikt ale vznikl ve 40. letech, kdy ve městě Nauvoo ve státě Illinois, které mimochodem bylo jedním z největších měst Spojených států, a jeho obyvatelé byli z větší části mormoni, byla prozrazena Smithova vize o tom, že mormonům je povoleno plurální manželství, což vyvolalo nepokoje, které měly za následek zajetí Smitha a jeho bratra Hyruma do vazby, kam později pronikl ozbrojený dav a oba byli 27. června 1844 zavražděni. Tingle dokonce popisuje Smithův boj o život: *„Joseph střílel ze své šestiranky na schodišti. Protože mu místnost neskýtala žádné bezpečí a protože věděl, že dav jde především po něm, skočil k oknu, tam ho však zasáhly tři kulky a on padl mrtev do rukou svých nepřátel.“*⁶

---

⁶ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s103.

Novým nástupcem Smitha se stal Brigham Young a ten naplánoval odchod mormonů zase dál na západ. Toto putování je považováno za mormonský exodus a Young je přirovnávám k novodobému Mojžíšovi. Cesta, která měla přes 1600km, si vyžádala mnoho lidský životů. Novým sídlem církve se stalo dnešní Salt Lake City, kde i přes nehostinné přírodní podmínky dokázali mormoni vytvořit fungující společnost. Young se stal opravdovým vůdcem své církve, kterou přísně řídil. Přebudoval její infrastrukturu a dokonce zavedl tzv. smíření krve, což bylo vykoupení hříchů krví samotného hříšníka neboli zkráceně rituální vražda.

Bohužel problémy dohnaly mormony i zde, které vyvrcholily tzv. utažskou válkou v letech 1857-1858, kdy ale mormoni rychle a téměř v míru ustoupili americké federální vládě. Postupem času poté snahy o represí mormonů slábly. Polygamie byla zakázána díky zjevení čtvrtého proroka Wilforda Woodruffa v roce 1890 a byla vydána jakožto Manifest v posvátné knize *Nauka a smlouvy*. Existuje ale fundamentalistická skupina mormonů, kteří se drží starých tradic a možnost polygamních manželství je pro ně stále platná věc a provozují ji.⁷

Skutečným krokem k začlenění mormonů do americké společnosti se stalo přijetí státu Utah s hlavním městem Salt Lake City do svazku Spojených států Amerických v roce 1896. V roce 1978 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů také upustila od svých rasistických postojů k černošskému obyvatelstvo, což byl poslední krok k jejich úplnému přijetí.⁸

1.3 Základní pilíře mormonské víry

Hlavní studnicí víry a hodnot Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů je *Knihy Mormon*, což je mormonská obdoba *Bible*. Obsahuje knihy dávných proroků – Nefi, Jákob, Enos, Jarom, Omni, Mormon, Mosiáš, Alma, Helaman, Eter a Moroni. Celkem se

---

⁷ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., časopis Svět, Seriál Sekty a náboženství: Mormoni, září 2010.

⁸ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., časopis Svět, Seriál Sekty a náboženství: Mormoni, září 2010.

skládá z patnácti knih. Sám Smith před svou smrtí prohlásil: „*Řekl jsem bratřím, že Kniha Mormon je nepřesnější a nejpravdivější ze všech knih, je úhelným kamenem našeho náboženství a zachováním jejich přikázání se člověk dostane blíže k Bohu než prostřednictvím jakékoli jiné knihy,*“⁹

Kniha pojednává o cestování z Východu na západní polokouli. Především se věnuje kmenům nefitů a lamanitů, které proti sobě bojovaly a nefité byli nakonec zničeni. Bůh posléze proklel lamanity, kteří kvůli tomu od té doby měli tmavou pleť. Poslední z nefitských proroků – Moroni, poté schoval zlaté desky tak, aby se později mohl zjevit Josephu Smithovi jako anděl a navést jej k nim.¹⁰

Dovolím si představit některé z hlavních postav, které se v knize objevují; v první řadě je to Mormon, podle kterého se kniha jmenuje, jelikož ji poskládal dohromady. Byl to jeden z posledních nefitských proroků a také jejich vojevůdce. Poté je to jeho syn Moroni, poslední nefitský prorok, který dostal zlaté desky na starost a ukryl je na kopci, kde je později díky němu našel Joseph Smith. Další zásadní postavou je Lehi, což je úplně první zmíněná postava v *Knize Mormon*. Vede svou rodinu z Jeruzaléma do země zaslíbené, do Ameriky. Jeho syn Nefi celou cestu popisuje a první z desek poté předává z generace na generaci. Poté je tu Alma, což byl kněz v zemi krále Noaha, nakonec konvertoval na základě kázání proroka Abinadiho, kterého Noah nechal upálit, a založil prapůvodní církev. Jeho syn, Alma mladší, se po svém otci stal hlavou oné církve a jeho pasáž v *Knize Mormon* je ta nejdelší a obsahuje nejdůležitější z doktrín.¹¹

Kniha Mormon byla v USA velice úspěšná, jelikož kladla veliký důraz na důležitost Ameriky a Američanů v tehdejším světě – „*Židé ukřižují svého Boha. Budou rozptylováni, dokud v něho nezačnou věřit. Amerika bude zemí svobody, kde nebude panovati žádný král. Smiřte se s Bohem a získejte spasení jeho milostí,*“¹² Také se podle ní Kristus zjevil v Americe, američtí indiáni jsou potomci starých lamanitů¹³ apod.

---

⁹ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s107.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ <https://www.lds.org/manual/book-of-mormon-stories/people-to-know?lang=eng>

¹² *Kniha Mormon*, 2. Nefi 9:54 – 10:8, s81.

¹³ *Kniha Mormon*, s6.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů skrze svou knihu také klade, mimo víry, obrovský důraz na důležitost rodiny pro spokojený život jedince, jelikož hlásá, že žádná láska není tak silná a žádná radost není tak veliká jako ta vznikající v kruhu rodiny.

Mimo jiné, za slovo Boží také považují *Bibli* samotnou, jenomže tvrdí, že pouze její prapůvodní rukopisy byly přesným opisem toho, co Bůh pravil, a že špatným překládáním a opisováním se v ní objevila spousta chyb. James Smith vydal svůj vlastní překlad *Bible*, kterému se práce bude plně věnovat až v kapitole 4.

Další posvátnou knihou je *Nauka a smlouvy*, která je sbírkou zápisů zjevení Josepha Smitha a jde spíše o praktický návod jak žít dle mormonských pravidel. Obsahuje například tzv. Slovo moudrosti, které je vede k čistému životnímu stylu, tzn. životu bez alkoholu, drog, kávy, čaje a všech ostatních návykových látek, které by s jejich vírou mohly pohnout. Podle této knihy se Bůh Smithovi zjevil a prozradil mu seznam potravin, které mají povoleno a které zase zakázáno jíst. Bylo spočítáno třináct důležitých doktrín, které v „nejpravdivější ze všech knih“ nejsou obsaženy a jsou až v *Nauka a smlouvy*. Jsou to struktura církve, kněžství podle řádu Melchisedechova a Áronova, pluralita bohů, Bůh jako zbožštělý člověk, schopnost člověka stát se bohem a další.¹⁴ Také tato kniha obsahuje tzv. manifest proti polygamii. Také se v ní objevuje mnoho rozporuplných věcí, o kterých bude řeč později.

Poslední ze svatých knih Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů je *Drahocenná perla*, poprvé vydána roku 1851. Kniha obsahuje výtah z Genesis přeložený Smithem, dějiny církve a třináct prohlášení o víře a nauce. Nejzajímavější částí této knihy je určitě tzv. Kniha Abrahamova, jelikož se jedná o mylný překlad egyptských hieroglyfů z papyrů koupených na výstavě mumii roku 1835. Smith tehdy slavnostně prohlásil, že některé z nich napsal sám Abraham, když se ocitl v Egyptě. Tomuto se práce také bude věnovat více až při samotném srovnávání s křesťanstvím.

---

¹⁴ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 108.

1.4 Struktura a další informace

V čele Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů stojí prezident, což je jediný autoritativní prorok, zjevovatel a překladatel. Mormoni tvrdí, že každý jednotlivec může dostat osobní zjevení, ale pouze ta prezidentova budou opravdová a směrodatná. Prezident má dva poradce, kterým se říká První předsednictvo. Pod nimi je Rada dvanácti apoštolů a pod ní je První sbor sedmdesátníků a další členové Prvního sboru. Poté jsou zde předsednictva rozmístěna po celém světě. Předsedající diecéze je většinou tříčlenná a je pověřena konáním všech úkonů spojených s Áronovým kněžstvím, což je u mormonů nejnížší typ kněžství, sloužící hlavně ke spáse členů církve.

Celá církev je rozdělená do tzv. kúlů, které vedou předsednictva a dále jsou rozděleny do dílčích větví, které mají na starost biskupové. Členové církve mají možnost osobního rozvoje a růstu na žebříčku autority. Jak píše Donald S. Tingle: „*V Áronově kněžství se člověk stane (1) diákonem, (2) učitelem, (3) knězem. Potom může být vysvěcen do Melchisedechova kněžského řádu a stát se (4) starším, (5) sedmdesátníkem, (6) patriarchou a (7) apoštolem.*“¹⁵

Daším důležitým znakem mormonismu jsou misijní akce. V devatenácti letech se mormonští chlápci vydávají šířit svou víru na různá místa po světě po dobu dvou let. I v České republice má člověk možnost se setkat s mladými Američany v oblecích a jmenovkami na náprsní kapse, kteří ho budou lákat k připojení se k jejich církvi. Dívky se mohou rozhodnout, zda misií podstoupí, když ale ano, tak odcházejí pouze na 18 měsíců. Například v České republice je mormonská církev teprve ve formě misie, ale je již registrovanou církví. Podle Vojtíška je mormonů v České republice již více než jeden tisíc (celkový počet mormonů v USA je přes 10 milionů).¹⁶ V současnosti je mormonská misie velice úspěšná v zemích třetího světa, kde se k nim lidé připojují s tím, že budou v kolektivu slušných lidí a budou mít nějakou formu zázemí. Také jim církev poskytne

---

¹⁵ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 105.

¹⁶ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., *Náboženství a sekty v České republice*, s 18.

pomoc, pocit dobrého mravního zázemí a mimo jiné jím také zaplní volný čas,¹⁷ což je dle mého názoru velmi produktivní, jelikož toto může v takových zemích snižovat kriminalitu a poskytovat rodinám jakousi oporu v jejich sociálním životě.

---

¹⁷ Tamtéž, s 18

2 O křesťanství

Ve druhé kapitole čtenáři ve zkratce přiblížím křesťanství jakožto náboženství, abych si připravil půdu pro srovnávání s mormonským náboženstvím, kterému se budu věnovat ve čtvrté kapitole. Budu se věnovat hlavně znakům, principům a cílům křesťanské víry a také popíši strukturu římskokatolické církve, která je nám nejbliž. Úplně dopodrobna se na toto náboženství zaměřím také až ve čtvrté kapitole, kdy jej budu srovnávat s mormonským vyznáním.

2.1 Základní informace

Mimo to, že jedním z hlavních znaků křesťanství je víra v Boha (stejně jako u židů, muslimů i mormonů), je jejich nejhlavnější pilířem víra v mesiáše Ježíše Krista z Nazareta, který se dle *Bible* narodil Hospodinu, skrze Ducha svatého a panně Marii v Betlémě v římské provincii Judea. Ježíš se v Nazaretě stal tesařem a kolem třicátého roku života začal veřejně kázat a uzdravovat nemocné. Židé toto považovali za rouhání a na příkaz římského prefekta Piláta byl ukřižován. Jelikož ale třetí den vstal z mrtvých, zpráva o tomto zázraku se začala šířit a do dvou generací nabylo křesťanství mnoho následovníků.¹⁸

Znakem tohoto náboženství je kříž, ke kterému byl Ježíš Kristus při své popravě přibit jakožto zločinec. Dnes je to všeobecně uznávaný symbol vítězství dobra nad zlem, jelikož ony tři dny, kdy se odehrálo ukřižování, smrt a následné zmrtvýchvstání Ježíše, změnilo životy jeho učedníků a od té doby až po současnost mění životy lidí po celém světě, kteří najdou cestu k Bohu skrze křesťanské vyznání.¹⁹

---

¹⁸ David Winter, ABC křesťanství, s8

¹⁹ Tamtéž, s18

Je těžké zachytit kořeny křesťanství, jelikož se přímo vyvinulo z židovského náboženství. Ježíš byl žid a jeho první následovníci byli taktéž židé. Sám prý pravil, že tu není pro to, aby Mojžíšův zákon zrušil, ale aby jej naplnil. Například v kázání na hoře v Matoušovi jde hlavně o prohloubení vztahu já-ty a prohloubení víry. Také je z tohoto textu jasné, že Ježíš je Mojžíšovým pokračovatelem, jelikož například léčil nemocné a řekl uzdravenému malomocnému: „*Nikomu nic neříkej, ale jdi, ukaž se knězi a vezmi s sebou obětní dar, který ustanovil Mojžíš pro uzdravené od malomocenství. To bude veřejné svědectví o tvém uzdravení,*“ (Matouš, 8:4) takže Mojžíšův odkaz zde je patrný. Ježíš také říkal, že přikázání „*Nezabiješ*“ by se mělo vztahovat i na mysl člověka, že i když někoho nenávidím k smrti, tak je to špatně a porušil jsem toto přikázání.

I přes to, že Ježíš jednal v Mojžíšově odkazu se s růstem nového náboženství mezi židovstvím a křesťanstvím vyostřily až nenávistné spory, jelikož Pavel prosazoval, že Ježíšova oběť nebyla pouze pro židy, ale pro všechny lidi. Židé proto křesťanství zprvu brali jako škodnou sektu. Později se křesťanství snížilo až k takovým věcem, jako byly například pogromy na židy ve východní Evropě, Římě, Španělsku, Německu nebo např. v Anglii v 11. století. V moderní době se ale spory uklidnily a obě náboženství koexistují v míru,²⁰ i když židé stále vidí křesťany jako odpadlíky od pravého abrahámovského náboženství.

Pro srovnání se strukturou mormonského náboženství a jejich víry chci představit hlavní postavy spojené s křesťanskou vírou. Jsou to (1) Abraham, který je dle Genesis otcem izraelského národa, jelikož mu Bůh slíbil, že se stane otcem největšího lidu, když odejde z města Ur do Kenaanu, (2) Mojžíš, jež podle knihy Exodus vyvedl izraelity z egyptského zajetí do zaslíbené země a na hoře Sinaj dostal Boží zákon včetně desatera, (3) Izajáš, který kolem 8. století před Kristem prorokoval příchod spasitele, (4) Jan Křtitel, který byl Ježíšovým současníkem a sám sebe viděl jako člověka, který lid připravuje na příchod Mesiáše, (5) Ježíš Kristus, jenž se narodil Marii, manželce tesaře Josefa, (6) Pavel, což byl jeden z prvních, kteří šířili evangelium a zakládal církevní obce v oblasti Středozemního moře a jehož texty tvoří hlavní část Nového zákona, (7) Petr, jenž byl

---

²⁰ Tamtéž, s 10

jedním z Kristových dvanácti učedníků a byl prvním, kdo kázal evangelium Židům a pohanům.

Jelikož se u mormonů věnují i struktuře jejich církve, tak představím i strukturu římskokatolické církve, která je velice složitá a rozvětvená, proto ji předložím ve velice zkrácené podobě. Hlavou církve je Římský biskup neboli papež, je to otec církve a největší autorita v otázce víry. Pod ním stojí kardinálové, což jsou členové sboru, který volí papeže. Další hodností je patriarcha, což je v současnosti vlastně titul pro arcibiskupa v Benátkách, Lisabonu, Jeruzalémě a ve Východní Indii. Dalším titulem je arcibiskup, který je hlavou církevní provincie a jeho biskupství se jmenuje arcidiecéze, které jsou podřízeny ostatní diecéze. Biskup je hlavou diecéze a každých pět let se musí shledat s papežem a podat mu zprávu o jejím stavu. Poté je tu například děkan, což je správce děkanátu, pod který spadá více farností, a jako poslední hodnost zmíním faráře, který spravuje nejnižší církevní oblast – farnost.²¹

---

²¹ Dostupné z <http://www.cirkevnihistorie.estranky.cz/clanky/znaky-a-tituly-katolickych-duchovnich.html>

3 Obecně o sektách

V této kapitole se pokusím definovat pojem sekta. Budu se snažit vymezit základní znaky sekt a také se pokusím poukázat na jejich nebezpečnost pro společnost. Na konci kapitoly samozřejmě také nahlédnu na Mormonství jakožto na součást tohoto fenoménu.

3.1 Co jsou sekty?

Definovat termín sekta je náročné a je pravda, že jeho definice se různí a častokrát jsou emocionálně zabarvené²². Název je odvozen od latinského slova *sequor* (následovat) nebo *secare* (oddělit). V angličtině se pro ně ve vztahu k náboženství používá označení *cults* neboli kulty (z latinského *cultus* = uctívání). Jedná se o nová náboženství, která se separovala od tradičního náhledu na Boha, a vytvořili si vlastní způsob, jak víru chápat a vyznávat ji. Ivan Štampach ve své knize *Přehled religionistiky* poukazuje na fakt, že ne u každého náboženství je štěpení považováno za špatné, například hinduismus a buddhismus mají množství odštěpených podob, které se taktéž nazývají sektami, ale rozhodně nejsou vnímány tak pejorativně, jako sekty vzniklé odštěpením od křesťanství nebo kupříkladu z islámu²³. V širším úhlu pohledu jsou pro obyčejné lidi sekty něco negativního, co se snaží jít proti většinovému názoru a častokrát tedy nebývají veřejností vřele přijímány.²⁴

Podle Štampacha jsou pro religionistiku a vlastní definování sekt nepoužitelné tvrzení, jako například to, že sekta je každé neregistrované náboženství a každé registrované je církví. Poté se tedy člověk bude divit, že například typická sekta, jako Svědkové Jehovovi, je registrovaným náboženstvím stejně jako křesťanství.²⁵ Vojtíšek

---

²² Doc. ThDr. Ivan Štampach, *Přehled Religionistiky*, s 181

²³ Doc. ThDr. Ivan Štampach, *Přehled Religionistiky*, s 182

²⁴ Malý slovník sekt, kolektiv autorů s 106

²⁵ Doc. ThDr. Ivan Štampach, *Přehled Religionistiky*, s 183.

ve své encyklopedii popisuje, že registrace této církve v roce 1993 bylo docíleno oklamáním ministerstva kultury, jelikož Svědkové Jehovovi pozměnili základní body svého učení, aby jim registrace byla uznána.²⁶ Kvůli kontroverzím, jako je například úplné odmítání transfúze krve,²⁷ by to asi s registrací nedopadlo dobře, kdyby těmto věcem tehdy ministerstvo věnovalo větší pozornost.

3.2 Nebezpečí spojená se sektami

Jedním z hlavních rysů sekt, který již sám o sobě může vést k problémům, je ten, že sekty jsou řízeny autoritářsky. To znamená, že o všech interních záležitostech sekty se rozhoduje na jednom místě a vždy existuje jakýsi vůdce. Tudíž můžeme říci, že náboženské sekty se vyznačují podřazeností členů k vůdcům skupiny, kterým jsou častokrát připisovány i božské atributy. Zde je tedy nutno poznamenat, že sekty mohou opravdu představovat veřejnou hrozbu, jelikož nároky vůdců mohou být i závažnějšího charakteru, jako například zbavení identity, majetku či života.²⁸ Autority také členům dopřávají pocit důležitosti, jelikož je ubezpečují, že jsou členy něčeho, co bude jednoho dne hrát prim v tomto světě. Štampach toto přirovnává k totalitním formám státu.²⁹

Podle známého českého religionisty a teologa, Doc. PhDr. Zdeňka Vojtíška, ThD., je na sektách na první pohled zjevné, že v nich nevládně svobodné myšlení. Dokonce v jedné ze svých publikací zmiňuje fakt, že jejich členové jsou „programováni“ a zdá se, jako by odmítali absolutně všechno, co přichází z vnějšího světa, tedy to, co se bezprostředně netýká jejich skupiny a ideálů, v které věří.³⁰ Člověk se v takovémto případě může jednoduše domnívat, že takto smýšlející lidé mohou své názory bránit i použitím násilí, což samozřejmě může být pravda.

---

²⁶ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., Encyklopedie náboženských směrů v České republice, s 100.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty, s 7.

²⁹ Doc. ThDr. Ivan Štampach, Přehled Religionistiky, s 184.

³⁰ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., Náboženství a sekty v České republice, s 5.

Dalším, avšak ne tak velkým nebezpečím, je tzv. *fundamentalismus*, což je dle Štampacha „promítnutí autoritářství do doktrinální stránky náboženství“³¹. Jedná se ve zkratce o to, že věci popsané v Bibli (např. druhý příchod Ježíše Krista) jsou chápány jako fundamenty, tedy věci, na kterých víra sekty stojí. Další podobou je *literalismus*, který je možno vyložit jako doslovné chápání textů Bible (či jiných pramenů) bez ohledu na to, že texty jsou tisíce let staré a je nutno je interpretovat s vědomím, že dnes je 21. století.³² Vrcholnou formou fundamentalismu je poté *fanatismus* neboli „odpor k jinak smýšlejícím“, dle slov německého psychiatra Güntera Hola.³³

3.3 Mormonská církev jakožto sekta

Znaků, které jsou pro mormonskou víru typické, a bylo by možné v nich pozorovat podobnost se znaky sekt, je několik. Za první z nich můžeme považovat například očekávání blízkého konce světa a pozorování nadpřirozených jevů, které by tuto skutečnost potvrzovaly, což lze považovat za lehce fanatické smýšlení. Je jasné, že takovéto chování je možné pozorovat i u jiných náboženských skupin, například i u samotných křesťanů, což pouze potvrzuje, že termín sekta je opravdu nestálý a těžko uchopitelný. Dalším znakem může být to, že od počátku existence této církve zůstaly mormonům takzvané „garmenty“, což je spodní prádlo, které mormona uchrání před zlem, nemocemi a hříchy, což zase můžeme považovat za určitý druh fetišismu. Tento artefakt získá člen církve při zasvěcení v chrámu.³⁴ Druhou věcí, která je zvláštní a neshoduje se s tradičním náhledem na náboženství, je fakt, že křtěn a zasvěcen může být i již mrtvý člověk, který má i po smrti možnost stát se mormonem. Vojtíšek ve své encyklopedii uvádí, že právě proto si Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů vede největší genealogický archiv na světě.

---

³¹ Doc. ThDr. Ivan Štampach, *Přehled Religionistiky*, s 184

³² Doc. ThDr. Ivan Štampach, *Přehled Religionistiky*, s 185

³³ Tamtéž

³⁴ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, s 89

Druhým znakem je uzavřenost mormonských chrámů a tudíž náznak izolace tohoto náboženství před okolím. Obyčejný člověk nemá možnost do chrámu vstoupit, aniž by byl věrným členem církve. Tyto chrámy jsou totiž podle slov mormonů „domy Páně“ a nesmí do nich proniknout ruch okolního světa. V těchto chrámech mormoni uzavírají důležité smlouvy, hlavně tedy svazek manželský, který mormonovi umožňuje posmrtný vstup do „třetího nebe“, ve kterém má možnost se stát Bohem některé planety.³⁵ Každý mormon musí co dva roky veřejně prohlásit svou lojalitu, aby mu bylo do chrámu umožněno vstupovat i nadále. Naopak bohoslužby se odehrávají v tzv. sborových domech, kam má veřejnost přístup a může se jich zúčastnit.³⁶

Třetím znakem je samotné zbožštění prezidenta církve, jehož slovo je vlastně slovo Boží, jelikož každá jeho vize může být proměněna v dogma a tudíž má prezident možnost svou církev de facto ovládat. Například roku 1978 tehdejší prezident musel zařadit možnost pro černochoy stát se mormonskými kněžími, jelikož vysvětili chrám v Brazílii a bylo nutné najít hlavu tohoto chrámu, ale v Brazílii nebylo člověka bez černošské krve.³⁷ Podrobněji se na hlavu církve i problém rasismu zaměřím při srovnávání s křesťanstvím ve čtvrté kapitole.

Čtvrtým znakem sektářství je tzv. smíření krve, od kterého bylo sice upuštěno již v průběhu 19. století.³⁸ Jednalo se o zvláštní podobu vykoupení hříchu, a to životem samotného hříšníka, který raději zemře, než aby za svůj hřích navěky trpěl, což vyvolalo nevole proti mormonské církvi. Při zamyšlení je možné spekulovat, že takto uzavřená církev a především její fundamentalistická podoba, která dodnes provozuje polygamií,³⁹ nemůže provozovat nadále i tuto praktiku. Vojtíšek dokonce ve své encyklopedii náboženských směrů a jednom ze svých materiálů potvrzuje tuto myšlenku.⁴⁰ Nemůžeme

---

³⁵ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD., Encyklopedie náboženských směrů v České republice, s89.

³⁶ Dostupné z oficiálního zpravodajského portálu Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů pro ČR: <http://www.zpravy-mormon.cz/clanek/chramy>

³⁷ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s110.

³⁸ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD., Encyklopedie náboženských směrů v České republice, s89

³⁹ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D., časopis Svět, Seriál Sekty a náboženství: Mormoni, září 2010.

⁴⁰ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD., Náboženství a sekty v České republice, s18 a Encyklopedie náboženských směrů v České republice, s89.

ji tedy ale aplikovat na samotnou Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, tudíž spekulace o tom, zda-li je tato církev sekta, zůstávají stále jen spekulacemi.

4 Srovnání mormonství s křesťanstvím

V této kapitole se pokusím o podrobnější porovnání obou náboženství v otázkách Boha, Svaté trojice, Ježíše Krista, Ducha svatého, *Bible*, odpuštění hříchů neboli spásy, člověka samotného, hlavy církve, rasismu apod. Zaměřím se také například na změny a chyby v mormonských doktrínách nebo na popis rozporů v interpretaci Bible u mormonů v porovnání s tradičním zněním.

4.1 Bůh

Otázka Boha je první z věcí, po kterých bude čtenáři jasné, že obě náboženství si navzájem odporují, ač mormoni vycházejí ze stejného zdroje – *Bible*. Pro křesťany vždy byl, je a bude pouze jeden jediný Bůh,⁴¹ zatímco mormoni se opírají o fakt, že na začátku bylo bohů více. V knize Abrahámově se doslova píše „A oni řekli: Budiž světlo: a bylo světlo.“⁴² Takováto pluralita je absolutně neslučitelná s křesťanskou doktrínou, kde Bůh je nekonečná a všudypřítomná bytost. Můžeme si například připomenout Hospodinovo zjevení v podobě hořícího keře v druhé knize Mojžíšově, Exodu.

Mormoni dokonce věří tomu, že Bůh byl kdysi člověkem z jiné planety, který se ale stal Bohem a nyní žije v nebi, jak jim diktoval první prorok Joseph Smith.⁴³ Je zřejmé, že si tímto chtěl tehdy pojistit své vlastní postavení jakožto Božstva a tuto myšlenku ještě podpírá fakt, že mezi dle Smithova zjevení je možné se bohem i stát v průběhu svého života.⁴⁴ Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, tak na každého nového prezidenta Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, stejně tak jako na Smitha i všechny ostatní proroky, toto božské postavení taktéž připadá. Oproti tomu papež je pouze zástupcem

---

⁴¹ Izajáš 43:11, 44:6, 45:5, 57:15; taktéž Kniha žalmů 90:2

⁴² Kniha Abrahámová 4:3

⁴³ Teachings of the Prophet Joseph Smith, s.345

⁴⁴ Dostupné z: <https://www.lds.org/topics/becoming-like-god?lang=eng>

neboli náměstkem Ježíše Krista na zemi a nástupcem svatého apoštola Petra. Roku 1870 vzniklo dogma o tzv. papežské neomylnosti, která se ale týká pouze omezeného množství otázek víry. Dogma bylo zavedeno za zvláštních okolností, „*kdy papež Pius IX. pod vlivem osobních zklamání z evropské politiky hledal cestu k udržení neudržitelného postavení papežství. Křesťanská církev, ať už jakéhokoli vyznání, do té doby nikdy žádnou svou hlavu neprohlásila za neomylnou. Ve scholastice dokonce existovaly pragmatické argumenty typu: kdyby byl papež neomylný, co bychom dělali, jestliže by zešlel a začal ex cathedra tvrdit to či ono? Tohle je mimo jiné krásný příklad vyspělosti středověké teologie, kdy křesťanství rozvíjely ty nejlepší mozky Evropy, ve srovnání s úpadkem teologie v devatenáctém století, kdy nejlepší mozky Evropy bojovaly proti tmářství církve.*“⁴⁵ Papežská neomylnost se nedá srovnávat s tím, že mormonský prezident je jediný autoritativní prorok, zjevovatel a překladatel, který má právo měnit ve své církvi de facto cokoli.

Mormoni věří, že „*Boha této země zplodil jiný bůh se svou manželkou v nebeském nebi, ten se stal člověkem, žil spravedlivým životem a po své smrti byl vyvýšen do svého postavení Boha,*“⁴⁶ a také, že pro mormony naplánoval, aby se také mohli stát jednou bohy, díky čemuž „*bychom se stali nebeskými rodiči a měli duchovní děti právě tak jako on.*“⁴⁷ Proto mormoni uzavírají věčný sňatek, jelikož jim umožňuje vstoupit do „*třetího nebe*“, což je nejvyšší úroveň nebe a v něm mají možnost se pro některou z planet ve vesmíru stát Bohem.⁴⁸ To by ve zkratce znamenalo, že množství bohů a světů by mohlo být neomezené, protože kdyby měl každý možnost stát se vyvýšeným člověkem a nebeským rodičem, tak by bohů stále přibývalo a jaký by mezi původním Bohem a ostatními byl rozdíl, nejde popsat. Toto celé si bohužel absolutně protirečí s Knihou Mormon, kde stojí, že bůh není „*ani bytostí proměnlivou, neboť je neproměnlivý od věčnosti do věčnosti,*“ (Moroni 8,18) a samozřejmě i s Biblií: „*Přede mnou nebyl vytvořen Bůh a nebude ani po mně,*“ (Izajáš 43,10), tudíž tvrzení, že Bůh měl kdysi otce a matku je v rozporu s oběma doktrínami. Nehledě na to že „*od věčnosti do věčnosti*“ by popíralo

---

⁴⁵ Boris Cvek pro Britské listy, 2007 Dostupné z: <http://blisty.cz/art/36143.html>.

⁴⁶ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s111.

⁴⁷ Journal of Discourses, 8. část, s115.

⁴⁸ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD., Encyklopedie náboženských směrů v České republice, s89.

dokonce i existenci jeho nebeských rodičů, jelikož to znamená, že před Bohem vůbec nic nebylo.

V knize Ronalda Enrotha se dokonce můžeme dočíst, že jedinou zmínkou v Knize Mormon o tom, že by Bůh měl hmotné tělo, je několik poznámek o Božím prstu.⁴⁹ Nedá se to ale považovat za úplný důkaz toho, že Bůh má opravdu hmotné tělo, jelikož v Bibli se také dočteme: „*Přikryje tě svými perutěmi, pod jeho křídly máš útočiště; pavézou a krytem je ti jeho věrnost,*“ (Žalm, 91,4) což by znamenalo, že Bůh je obří pták. V Knize Mormon je Bůh popsán jako „*Velký Duch*“ (Alma 18:26-28), nikde dále ale není popisován jako člověk. Mormoni se přitom odkazují na tvrzení ve starém zákoně, že Mojžíšovi se Bůh zjevil tváří v tvář (Dt 34,10).

4.2 Svatá trojice

V křesťanském učení se dozvíme, že Trojice je stále jeden Bůh, avšak existující ve třech formách zároveň. Jsou to Bůh Otec, Syn a Duch svatý (anglicky Holy Spirit). Otec je stvořitel, který určuje činnost Trojice. Syn je Spasitel, který byl Otcem poslán, aby zachránil lidstvo, je to jedna osoba, ale dvě přirozenosti – božská a lidská. Duch svatý vychází z Boha Otce a plní vůli Trojice a také je všudypřítomný ve světě a lidech⁵⁰. Jak Winter píše ve své knize: „*Bůh není pouhou jednotou, ale podobně jako vesmír, který stvořil, je dynamickou souvztažností uvnitř naprosté jednoty. Tajemství Trojice je ústřední tajemství víry a křesťanského života*“.

Mormoni naopak jednotu Boží trojice popírají.⁵¹ Podle mormonské doktríny je Svatá trojice složena ze tří samostatných Bohů – Bůh Otec (Elohím), Syn (Jahve – Pán – Ježíš) a Duch svatý (anglicky Holy Ghost). Mormonské učení dokonce v *Článcích víry* předkládá důkaz, že tito tři Bohové jsou opravdu samostatnými entitami, jelikož jsou

---

⁴⁹ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 111

⁵⁰ David Winter, *ABC křesťanství*, s 14

⁵¹ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 113

popsána jejich jednání s člověkem.⁵² Podle apoštola Jamese Talmage je nutné, aby Bůh měl tělo, protože nehmotné tělo nemá šanci existovat, ale i přesto souhlasí s tím, že Duch svatý je bůh v nehmotné podobě.⁵³ To je velice zvláštní tvrzení, jelikož si protirečí. Ale jak čtenář může již chápat, mormonství si protirečí nejen v otázce hmotného těla Ducha svatého. Je možné, že je to dáno krátkým „životem“ této církve a faktem, že její doktrínu z větší části sestavil jeden člověk, který nemohl samozřejmě dopilovat každý detail, a proto dodnes nemají úplně jasně zakotvena dogmata.

Ve Výpovědi tří svědků, která je součástí Knihy Mormon, se můžeme dočíst: „*A čest budiž Otci i Synu i Duchu svatému, jenž jest (v angličtině: kteří jsou) jeden Bůh*“ (Kniha Mormon, 8). Bohužel překladem z angličtiny do češtiny zmizelo plurální označení tří Božích bytostí, avšak i přesto je toto tvrzení v rozporu s tím, co jejich víra učí. Dle Tingle se mormoni často ohrazují tvrzením, že Otec, Syn a Duch svatý jsou jedno, co se týče záměru, ale nikde v Knize Mormon toto není ošetřeno a ani v původním překladu Josepha Smitha nebylo slovo „záměr“ uvedeno.⁵⁴

4.2.1 Ježíš Kristus

Podle Bible se Ježíš narodil Panně Marii a Duchovi svatému, aniž by předcházela jakýkoliv fyzický kontakt s mužem. Můžeme se o tom dočíst např. v Matoušovi: „*Josefe, Davidův synu, neboj se vzít si Marii. Co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš. On vysvobodí svůj lid z moci zla. Těmito událostmi se splní předpověď proroka Izajáše: 'Slyšte! Panna bude těhotná a porodí syna. Budete mu říkat Immanuel, to znamená: Bůh je s námi.'*“⁵⁵ Mormoni naopak věří tomu, že Spasitel byl počat stejně jako děti všech obyčejných lidí.⁵⁶ Pro křesťany je Ježíš věčný Syn a je druhou

---

⁵² James Talmage, Articles of Faith, s38

⁵³ Tamtéž, s48

⁵⁴ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s113

⁵⁵ Izajáš 7:14, Matouš 1:20-23

⁵⁶ Journal of Discourses, 8. část, s115

hlavní postavou Svaté trojice a má dvě povahy – je Bůh člověk⁵⁷ a stvořitel všeho,⁵⁸ jinými slovy, má dvě přirozenosti: lidskou a božskou, stejně jako u křesťanů. Přesto je tu ale ona nejednotnost, a to, že Brigham Young sám tvrdil, že Ježíš „*byl zplozen svým Otcem, stejně jako my byli zplozeni svými otci,*“⁵⁹ i když v Knize Mormon jasně stojí, že Maria bude pannou a bude zastíněna mocí Ducha svatého a počne syna.⁶⁰ Toto je další ukázka toho, že mormoni ve svých dogmatech nemají úplný pořádek a nemohou nalézt jednotný názor na věc.

Podle učení mormonů je Ježíš Kristus dokonce pravým bratrem Lucifera,⁶¹ který je také nazýván „Synem rána“ který byl vyhoštěn kvůli vzpouře proti Ježíšovi, který byl vybrán jako spasitel⁶². Tento příklad je absolutně neslučitelný s křesťanským pohledem na Ježíše a Satana, o jejichž pokrevnosti v Bibli není jediná zmínka. Satan je anděl padlý z nebe,⁶³ který může ovládnout lidskou mysl a nutit člověka dělat věci, které by normálně nedělal.⁶⁴ Donald S. Tingle v Enrothově publikaci naráží na fakt, že v Knize Mormon je Hospodin nazýván jako Jahve (= židovské jméno pro Hospodina neboli Pána), což je dle mormonské víry jméno Ježíše Krista, a tudíž by se zjevil Mojžíšovi Kristus dávno před tím, než se vůbec narodil.⁶⁵ Toto je dalším příkladem toho, jak si mormonská doktrína řeže sama pod sebou větve.

---

⁵⁷ Jan 1:1

⁵⁸ List Koloským 1:15-17

⁵⁹ Journal of Discourses, 8. část, s115

⁶⁰ Alma 7:10

⁶¹ Gospel Through the Ages, s15.

⁶² Discourses of Brigham Young, s53-54.

⁶³ Lukáš 10:18

⁶⁴ Lukáš 22:3

⁶⁵ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s111.

4.2.2 Duch svatý

V křesťanské doktríně je Duch svatý třetí osobou v Trojici a nejedná se pouze o sílu ale o všudypřítomnou bytost, jak je zmíněno v páté knize Nového zákona.⁶⁶ Duch svatý křesťany řídí⁶⁷ a vede⁶⁸ a umožňuje jim konat věci, které od nich Bůh chce.⁶⁹ Podle Janova evangelia také vede křesťany k pravdě: „*Teprve až přijde Duch svatý, odkryje vám plnou pravdu.*“⁷⁰

Mormonství nejspíše rozlišuje dvě podoby Ducha svatého, jelikož v angličtině zmiňují dvě jména: Holy Spirit⁷¹ a Holy Ghost.⁷² Je ale dost možné, že jenom používají dvě jména pro tu samou věc. Samozřejmě je pro ně Duch svatý třetí bůh ve Svaté trojici. Je prý vybaven schopnostmi a vlastnostmi božstva,⁷³ ale mormonská víra je v rozporu, zda-li má hmotné tělo nebo je pouze čistou duší,⁷⁴ tudíž hlavním rozdílem mezi Duchem svatým u křesťanů a u mormonů je v tom, že mormoni se pořádně nedokáží shodnout na tom, zda má hmotné tělo nebo nemá. Kdyby neměl, znamenalo by to, že se podle jejich učení ani bohem stát nemohl, jelikož pro každého jiného člověka (i Boha Otce) platilo, že museli být zprvu člověkem. V Nefim v Knize mormonově se píše doslova toto: „*Wherefore, after he was baptized with water the Holy Ghost descended upon him in the form of a dove,*“ (31:8), což dokonale potvrzuje zmatenost, která ohledně forem bohů panuje. Neví se, zda je Duch svatý pouze duch nebo hmotná bytost, ale naprosto jistě se ví, že umí sestoupit z nebe v podobě holubice.

---

⁶⁶ Skutky apoštolů, 5:3-4, 13:2.

⁶⁷ List Galantským, 5:25.

⁶⁸ List Římanům, 8:14.

⁶⁹ Skutky apoštolů 13:2-4.

⁷⁰ Jan 16:13.

⁷¹ Alma 5:46 a mnoho dalších výskytů.

⁷² Nefi 31:8 a mnoho dalších výskytů.

⁷³ James Talmage, Articles of Faith, s 144.

⁷⁴ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s 113.

4.3 Bible

Bible je výsledkem textové redakce starých textů mnoha autorů, psaných v průběhu několika staletí. Bylo nutné do ní zahrnout texty, které vystihovaly pravost křesťanské víry, tudíž vybírání a rozhodování se o adekvátnosti textů trvalo cca tři století. První část je známa jako Starý Zákon, který vychází z židovské Bible a u většiny jeho částí nejsou známí autoři. Například se neví, kdo napsal pět knih Mojžišových, jelikož tam jsou popisovány události po jeho smrti. Druhá část Písma, pro křesťany důležitější, se jmenuje Nový zákon a u něj již máme k dispozici více historických faktů a můžeme s jistotou určit autory. Události Nového zákona byly sepsány v rozmezí od 50. let do přelomu prvního a druhého století našeho letopočtu. Pavel dokonce napsal své listy již cca dvacet tři let od Ježíšovy smrti. Nejstarší z evangelií (podle Marka) bylo sepsáno přibližně třicet let od ukřižování, tudíž byl nejspíše obyvatel Jeruzaléma, který v době ukřižování již žil. Křesťané samozřejmě věří, že evangelisté popisovali přesně to, co zažili a tedy, že Ježíš opravdu vstal z mrtvých.⁷⁵

Překlady Bible jsou pro křesťany jednoznačně pravdivé, jelikož věří, že písaři byli inspirováni Duchem svatým. Starý zákon byl psán z velké části hebrejsky a aramejsky a Nový zákon povětšinou řecky, ale při prepisech a překladech se na tyto posvátné texty nahlíželo s takovou úctou, že s nimi bylo zacházeno opravdu pečlivě. Dokazuje to například nález z roku 1947, kdy byly objeveny tzv. „svitky od Mrtvého moře“, což byly hebrejské rukopisy o několik století starší než rukopisy, které měla církve k dispozici do té doby. Při podrobnějším prozkoumání se zjistilo, že odchylky jsou absolutně zanedbatelné a tudíž pravděpodobnost větších změn v Písmu je téměř nulová.⁷⁶

Mormoni i přes tyto důkazy o preciznosti písařů věří, že původní rukopisy byly zápisem toho, co Bůh přesně řekl, ale špatnými interpretacemi a překlady se v nich

---

⁷⁵ David Winter, ABC křesťanství, s 12-13

⁷⁶ Tamtéž, s 13

vyskytl nespočet chyb. Toto má za následek to, že mohou označit za nepravé cokoliv v Bibli, co se neshoduje s jejich učením a de facto si mohou s texty v Bibli dělat, co chtějí.

Roku 1830 začal Joseph Smith revidovat Bibli podle vlastních představ, jelikož je velice možné, že se chtěl distancovat od tradičních dogmat, aby si pojistil větší kontrolu nad svou církví. Tím, že Bibli přetvořil, mohl v očích mormonů být zase lepším člověkem a důvěryhodnějším prorokem. Dle vlastních slov překlad dokončil roku 1833, ale až do smrti v roce 1844 prý postupně text upravoval. Mormoni se domnívají, že kdyby žil déle, došlo by k dalším úpravám, a proto nejsou s to jeho překlad brát jako plně důvěryhodný.⁷⁷ Nicméně, Smith vydal svědectví o tom, že jeho zjevení bylo neúplné a že překlad bude dokončen později.⁷⁸ Roku 1979 byla vydána opravená King James Version Bible, kde byly Smithovy úpravy důkladně vysvětleny poznámkami pod čarou, které Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů považovala za nutné.

I přesto, že Smith tvrdil, že Bibli pozměňuje dle Božího slova, tak některé části do Písma přidal a samotné změny přepsal dokonce i třikrát. V žádném z hebrejských nebo řeckých rukopisů není jediný základ pro to, co napsal, tudíž neexistuje žádný důkaz toho, že je to pravda.⁷⁹ Tím si Joseph Smith zadělal na pochybnosti vůči své osobě, ale na konci knihy Zjevení si údajnou pravost svých výroků pojistil: „*Já dosvědčuji každému, kdo slyší slova proroctví této knihy: Kdo k nim něco přidá, tomu přidá Bůh ran popsanych v této knize. A jestliže kdo ubere ze slov knihy tohoto proroctví, tomu Bůh odejme podíl na stromu života a místo ve svatém městě, jak se o nich píše v této knize*“ (Zj 22,18-19).

---

⁷⁷ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s 106

⁷⁸ Nauka a Smlouvy, 73:4

⁷⁹ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími, s 106

4.4 Změny a lži v doktrínách

V křesťanství se člověk změn v dogmatech nejspíše nedočká, jelikož prvních 7 koncilů je závazných pro celou církev. Také toto náboženství staví pouze na *Bibli*, která je již tisíciletí stejná a tím pádem ji lze považovat za závaznou též. To znamená, že dohledání jakýchkoli odchylek a důkazů o pravosti napsaného je nemožné. Jediné, co se vyvíjí, je samozřejmě život uvnitř církve a přizpůsobování chování církve vzhledem k dnešní době. Jinak se ale křesťanská doktrína nemění. U mormonů je tomu ale jinak, jedná se o mladé náboženství vycházející z křesťanství a změn v jejich doktríně se odehrálo již pár let od vzniku církve hned několik.

Jako první se můžeme podívat na modifikaci textu v *Nauka a Smlouvy*⁸⁰, kdy v původní verzi z roku 1833 byl text v sekci číslo 7, což je překlad pergamentu od apoštola Jana, o 111 slov kratší a nikde není žádné vysvětlení, proč Smith text přepracoval, i když původně tvrdil, že byl přeložen pomocí svatých kamenů urim a thummin.

Během let 1830 a 1921 byly v každém vydání *Nauka a Smlouvy* zahrnuty tzv. přednášky o víře. V době svého života je připravoval Smith a po jeho smrti již nebyly ani schvalovány prorokem a nebyly církví ani vysvětleny. Například ve třetí přednášce se píše o Bohu, že „*se nemění, ani není nestálý; je stejný od věků až na věky, včera, dnes a navždy*“, což absolutně odporuje tvrzení, že Bůh Otec je vyvýšeným člověkem, který se narodil nebeským rodičům a chodil po této planetě a věčně se vyvíjí⁸¹. Mormoni se často odkazují například na pasáž v Deuteronomiu, kde se píše, že Mojžíšovi se dal Hospodin zjevit tváří v tvář (34:10).⁸²

Další lživá interpretace se vyskytuje v *Knize Abrahamově*, která je součástí *Drahocenné perly*. Metropolitní muzeum v New Yorku objevilo staré egyptské papyry, podle kterých byla tato kniha přeložena, a darovalo je mormonské církvi. Dee Jay Nelson,

---

⁸⁰ která byla prvně vydána jako *Book of Commandments* a o tři roky později přepracována a vydána jako *Doctrines and Covenants*.

⁸¹ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 109.

⁸² Tamtéž, s 111.

mormonský egyptolog, se rozhodl je blíže prozkoumat a znovu přeložit. Výsledky jeho zkoumání byly ohromující, jelikož papyry byly součástí egyptské knihy mrtvých a týkají se magických formulí pomáhajících mrtvým na jejich záhrobní cestě. Nehledě na to, že v některých místech bylo například 46 hieroglyfů přeloženo 1125 slovy nebo že symbol pro „jezero“ byl přeložen 76 slovy. Je tedy jasné, že se jedná o pouhou falzifikaci, jelikož z jezera se 76 slov vytvořit jednoduše nedá. Nehledě na to, že Smith dokonce hlásal, že na jednom z obrázků na papyrech je vyobrazena mrtvola samotného Abrahama, ale ve skutečnosti to byla mrtvola člověka jménem Hor při balzamování. Smith si tedy celou Knihu Abrahamovu vymyslel, nejspíš proto, aby uchvátil více potenciálních i stávajících mormonů svými božskými překladatelskými schopnostmi. Po dokončení zkoumání se Nelson rozhodl nezastávat se lži a vystoupil z církve. Jeho překlady potvrdili další tři nejvýznamnější egyptologové.⁸³

Nyní je řade na Knize Mormon, která je podle mormonů tou nejpravdivější a nejpresnější knihou a základním kamenem mormonského náboženství.⁸⁴ I přes tato tvrzení v ní bylo od vydání roku 1830 provedeno kolem čtyř tisíc úprav, od gramatické a pravopisné úpravy, přes regulérní překroucení významu textu, což svědčí o unáhlenosti a zmatenosti Josepha Smitha při jejím sepisování. Kdyby opravdu přepisoval slovo boží ze zlatých desek, nemuselo by se přeci dělat v knize tolik úprav. Za mnoho změn je zodpovědný apoštol James Talmage, který text pozměnil bez pomoci svatých kamenů,⁸⁵ což znovu dokazuje nedůvěryhodnost *Knihy Mormon* a vlastně celého mormonství.

Tingle v knize *Průvodce sektami a novými náboženstvími* píše o tom, že „*archeologové Smithova institutu nenalezli žádnou souvislost mezi archeologií Nového světa a předmětem knihy,*“ tudíž je nutné vzít v potaz, že Smith si vše, co obsahuje, prachsprostě vymyslel. Existují teorie o původu toho, co je v ní obsaženo. Například se někdo domnívá, že kniha vznikla na základě novely o amerických indiánech od Solomona Spauldinga, která ale nebyla nikdy vydána a Sidney Rigdon ukradl jeho rukopis a pomohl Smithovi přetvořit jej k obrazu svému.⁸⁶ Další teorie se týká toho, že Smith si údajně

---

⁸³ Tamtéž, s 110-111.

⁸⁴ Tamtéž, s 108.

⁸⁵ Tamtéž, s 107.

⁸⁶ Tamtéž, s 107

půjčil některé z hlavních myšlenek knihy *View of the Hebrews* od Ethana Smitha z roku 1825 v Poultney ve státě Vermont, kde žil Smithův pisar' Knihy Mormon, Oliver Cowdery. Jsou k dispozici neprůstřelné důkazy toho, že si Smith vypůjčil mnoho z knihy *The Wonders of Nature and providence Displayed* od Josiaha Priesta.⁸⁷ Další teorie je ta, že Smith byl pod vlivem démonských sil, což je dle Bible možné: „*Znovu opakují: I kdyby někdo z nás - nebo dokonce anděl z nebe hlásal něco jiného, než jsme vás učili my, ať je na věky zavržen,*“ (List Galantským, 1:8). Dle Tingla je velice pravděpodobné, že každá z těchto teorií nese kousek pravdy a shrnuje to tak, že mormoni svou víru nezakládají ani na *Bibli*, ani na *Knize Mormon*, nýbrž na knihách *Nauka a smlouvy* a *Drahocenná perla*. Tvrdí, že *Knihy Mormon* „popírá mormonismus.“⁸⁸

4.5 Hlava církve

Od nejranějších dob potřebovala křesťanská církev vedení. Jejími prvními představiteli byli apoštolové, jelikož to byli Ježíšovi následovníci. Ti postupně jmenovali „starší“ a „dohlížitele“ podle jejich zápalu pro evangelium, a těm ještě asistovali „diakóni“. Později se autorita alespoň v římskokatolické v církvi vyvinula do podoby, kterou známe dnes, a to, že hlavou církve je Papež, což v překladu znamená doslova otec církve. Podle katolické tradice byl prvním biskupem, papežem chceme-li, apoštol Petr, a díky tomu, že Řím byl centrem této církve se římský biskup stal nejvyšší autoritou. Tím pádem je papež nástupce apoštola Petra a náleží mu stejná privilegia, jaká Ježíš kdysi předal Petrovi.⁸⁹ Je to zmíněno např. v Matoušovi, kdy Ježíš Petrovi pověděl: „*A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla jí nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi.*“ (Matouš, 16:18-19)

---

⁸⁷ Tamtéž s108

⁸⁸ Tamtéž s113

⁸⁹ David Winter, ABC křesťanství, s60-61

Papež také musí být samozřejmě hluboce věřící člověk a musí také být kardinál, což znamená být vysoce postaveným mužem v církvi. Citovat mohou například pasáž z prvního Listu Timoteovi, kde jsou vlastnosti papeže popsány: „*Ve víře a v církvi nesmí být nováčkem, aby mu pýcha nestoupala do hlavy a nepřivedla ho do pádu. I mimo církev musí mít dobrou pověst, aby mu pomluvy nepřekážely v práci,*“ (1. List Timoteovi 3:6-7)

Hlavou Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů je prezident, jemuž jsou připisovány božské atributy, například má možnost s Bohem otevřeně komunikovat skrze svá zjevení a prorokovat tak to, co se dozví, což je příkladem toho, že mormonství je de facto falešné náboženství. V *Bibli* se píše o tom, jak poznat falešného proroka: „*V srdci si asi říkáš: ‚Jak poznáme slovo, které Hospodin nepromluvil?‘ Nuže, promluví-li prorok jménem Hospodinovým a věc se nestane a nesplní, nepromluvil to slovo Hospodin.*“⁹⁰ Tento popis v mnoha ohledech sedí na Josepha Smitha, jelikož například v *Nauka a Smlouvy*, sekce 84 Smith tvrdí, že Nový Jeruzalém vznikne tam, kde bude postaven chrám v Sionu⁹¹ a že se tak stane během jeho generace. Bohužel, ani chrám, ani Sion a ani nový Jeruzalém nikdy nevznikly a proctví tedy bylo neplatné a lživé.⁹² Vzhledem k tomu, že Smith dokonce své první vidění vyprávěl v mnoha navzájem si odporujících zněních,⁹³ není možné jej brát jako opravdového a důvěryhodného proroka, ale jen jako blázna a pokrytce. Rozumný člověk si řekne, že víra postavená na takovýchto základech nikdy nemůže být brána vážně, ale mormonům jejich církev stále funguje, jejich síla totiž nejspíš není ani tolik ve víře, ale v jejich semknutosti a společenství a loajalitě jejich členů.⁹⁴ Mimo to se mormoni také věnují humanitární činnosti, o čemž se můžeme dočíst na jejich oficiálních stránkách: „*Vedle menších osobních skutků poskytují mormoni rozsáhlou a organizovanou pomoc v oblastech, kde je to zapotřebí. Od roku 1985, kdy se Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů začala systematicky zabývat humanitární pomocí, darovala více než 1 miliardu dolarů ve formě hotovosti a materiální pomoci 167 různým zemím, které tuto pomoc potřebovaly. Církev letecky dopravila stany, plachty, pleny a další potřeby do oblastí Chile, které byly v únoru 2010 postiženy*

---

⁹⁰ Deuteronomium, 18:21-22

⁹¹ Tj. v Jackson County, Missouri

⁹² Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s 109

⁹³ Tamtéž, s 114

⁹⁴ Tamtéž, s 114

zemětřesením; dále v lednu 2010 vyslala dvě letadla, každé s více než 36 000 kg potravin a potřeb pro případ nouze, na Haiti postižené katastrofálním zemětřesením.⁹⁵

4.6 Spasení

Podle křesťanů je spasení odpuštěním hříchů a vysvobození hříšníka před zatracením. Jak je psáno v Listu Efezským, je to dar Boží milosti: „*Je to skutečně milost, že jste zachráněni. Sami k tomu nemůžete přidat nic, než že s důvěrou přijmete, co Bůh pro vás učinil.*“⁹⁶ Taktéž si člověk spasení nezaslouží prací, což se dočteme naopak v Listu Římanům: „*...o co se tolik snažili Izraelité, toho – kromě těch vyvolených – nedosáhli.*“⁹⁷

U mormonů je tomu jinak, spasení má dvojí význam, zaprvé se jedná o vesmírné vzkříšení a zadruhé vykoupení od hříchu,⁹⁸ tedy velice podobně jako u křesťanů, akorát s výjimkou toho, že mormoni (resp. v dnešní době údajně pouze jejich fundamentalistické větve) provozují již zmiňované vykoupení krví,⁹⁹ kdy se jedná vlastně o rituální vraždu a hřích je odpuštěn zabitím hříšníka. Znovu podotýkám, že hlavní mormonské společenství, Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, od této praxe upustila již v 19. století.

---

⁹⁵ Dostupné z: <https://www.mormon.org/ces/hodnoty/humanitarni-pomoc>.

⁹⁶ List Efezským, 2:8.

⁹⁷ List Římanům, 11:6.

⁹⁸ James Talmage, *Articles of Faith*, s 78-79.

⁹⁹ Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD., *Náboženství a sekty v České republice*, s 18.

4.7 Rasová otevřenost

Křesťanství vzniklo v době, kdy společenské univerzum bylo silně hierarchické. Aristokraté stáli nejvýše, pod nimi byli bohatí obchodníci, pod nimi řemeslníci a nejnižší stáli otroci.¹⁰⁰ Poté přišli křesťané s tím, že před Bohem jsou si všichni rovni. Od prapočátku pili všichni pokřtění ze stejného kalicha, ať to byl pán nebo otrok.¹⁰¹ Křesťanství tím pádem bylo první otevřené společenství, alespoň co se víry týkalo. Samozřejmě církve v pozdějších stoletích mnohokrát pochybila, ale i přesto se snažila zůstat věrná své původní vizi otevřenosti a rovnosti před Bohem.

V Bibli je toto zmíněno hned několikrát, vyberu například pasáž ze Zjevení Janova: *„Pak jsem spatřil nesčíslné zástupy lidí všech národů, ras, kmenů i jazyků. Stáli před Božím trůnem a před Beránkem oblečení do bílých oděvů, s palmovými listy v rukou a hlasitě volali: „Sláva našemu zachránci, Bohu Králi a Beránkovi!“* (7:9-10) nebo například ze Skutků Apoštolů kde Petr praví: *„Teď jsem tedy přesvědčen, že Bůh nedělá mezi lidmi rozdíl a že je mu milý člověk z kteréhokoliv národa, když ho ctí a jedná správně.“* (10:34-35) V Novém zákoně jsou také popsány Ježíšova uzdravování lidí z jiných národů, například v Matoušovi se píše, jak uzdravil například římského setníka¹⁰² nebo dceru syro-fénické ženy.¹⁰³ Lukáš zase píše o tom, jak Kristus vyléčil malomocného samařana.¹⁰⁴

Naopak otroctví bylo i v Novém zákoně přijato jako součást tehdejšího společenského systému. Apoštol Pavel jej přijmul, ale chtěl po křesťanech, aby se svými otroky jednali slušně, a když byli otroci také křesťané, tak aby je brali jako své bratry a sestry,¹⁰⁵ jelikož zastával to, že všichni lidé si jsou rovni. Zmínka o tom je například v Listu Galantským: *„Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným,*

---

¹⁰⁰ David Winter, ABC křesťanství, s 114.

¹⁰¹ Tamtéž, s 114.

¹⁰² Matouš, 8:5-13.

¹⁰³ Matouš, 15:21-24.

¹⁰⁴ Lukáš, 17:11-19.

¹⁰⁵ List Filemonovi, 16. verš

mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“ (3:28) V listu Efezským se zase píše, že pán otroka je i pán jeho vlastníka a ten nikomu nestrání. (6:9)

První čistě rasově orientovanou zmínku u mormonů můžeme nalézt již v *Knize Mormon*. Je to Boží prokletí lamanitů za zničení nefitů, kdy jim Bůh za trest dal tmavou pleť a jejich potomky jsou američtí indiáni,¹⁰⁶ ke kterým se američtí kolonizátoři nechovali zrovna s úctou, takže rasistický podtext je tu na první pohled zřejmý. Mimo jiné, po většinu existence této církve nemohli černoši být v kněžských řádech a neměli přístup do nejvyššího nebe, resp. měli, ale jen jako sluhové,¹⁰⁷ což je znovu ukázkou rasismu v praxi, jelikož význam slova sluha se kryje s významem slova otrok, což je také jedna kapitola vývoje USA, tudíž je zřetelné, že dobové motivy ve Spojených státech se promítly i do utváření mormonské církve. Nicméně, roku 1978 tehdejší prezident církve, Spencer W. Kimball, vydal své zjevení, že i počestní černoši mohou být vysvěcováni do kněžských řádů. Apoštol LeGrand Richards se k tomuto zjevení vyjádřil tak, že tato změna v církvi byla vyprovokována tím, že v Brazílii byla velice početná populace lidí s černošskou krví, a že bylo prakticky nemožné najít vůdce, který by byl „čistokrevný“, a kvůli vybudování nového chrámu nějakého vůdce potřebovali, jelikož chrám, který by nikdo nemohl používat, by byl k ničemu.¹⁰⁸ Je tedy možné se domnívat, že tento krok nebyl až tak podnícen tím, že před Bohem si jsou všechny rasy rovné, ale že to byl od mormonů pouhý kalkul, jak v Brazílii rozšířit svou víru.

---

¹⁰⁶ Ronald Enroth, Donald S. Tingle, *Za novými světy: Průvodce sektami a novými náboženstvími*, s107.

¹⁰⁷ Tamtéž, s110.

¹⁰⁸ Tamtéž, s110.

Závěr

Abych shrnul poznatky, které vypracování této bakalářské práce přineslo, musím nejprve shrnout věci týkající se mormonské církve samotné. Jak si pozorný čtenář jistě všiml, jedná se o mladé náboženství, jehož vznik doprovázela složitá náboženská situace ve Spojených státech 19. století. Je jasné, že pro Josepha Smitha bylo nutné se distancovat od tradičních katolických dogmat a vytvořit podmínky, které dají členům jasně najevo, že Amerika je de facto země zaslíbená a že Američané jako oni jsou Ježíšovými oblíbenci. Příběh, který v *Knize Mormon* popisuje, mormonům tento pocit důležitosti jejich rodné země dává. Mormoni jsou jistojistě hluboce věřící lidé, kteří skrze svou víru dávají společnosti mnoho dobrého, například se angažují v humanitární činnosti, dbají na důležitost rodiny a rodinného života apod.

Jsou tu ale věci, které nelze brát jako čistě pozitivní, jelikož jde o rysy, které jsou slučitelné s těmi, které jsou typické pro sekty. Kupříkladu je mormonská církev řízena autoritářsky prezidentem, který je mimo jiné také „přímo napojen“ na Boha a díky svým vizím může dělat, co si zamane, tudíž je tam znatelné ovlivňování členů této církve. Druhým znakem je například ona uzavřenost chrámů a tudíž nemožnost se k církvi dostat blíže v praxi, dokud se člověk k mormonům nepřidá. Třetí zvláštností v tomto ohledu bylo praktikování polygamie a rituálních vražd, které ale původní církev zakázala, jsou ale zprávy o tom, že fundamentalistické větve mormonů stále tyto praktiky provozují. Zkrátka Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů má jak svá pro, tak svá proti, ale tak je to určitě s každým společenstvím, ať už náboženským či ne, které na světě najdeme.

Poté jsme se dostali ke srovnávání křesťanství s mormonskou vírou. Srovnávali jsme obě náboženství v otázkách Boha, Svaté trojice, Ježíše Krista, Ducha Svatého, dostali jsme se také k porovnání vůdců obou církví, rozdílů v odpouštění hříchů, jaký mají obě náboženství vztah k *Bibli*, jaké byly provedeny změny v jejich doktrínách od jejich vzniku a dokonce jsme nahlédli i na to, jak se stavěla obě náboženství k otázce rasismu. Musím se přiznat, že jsem se při srovnávání všude setkával s nekonzistencemi. Došli jsme k závěrům, že mormonské svaté texty byly mnohokrát upravovány, i když

nikde není vysvětleno proč. Dozvěděli jsme se, že některé pasáže z pozdějších svatých knih, například *Nauka a Smlouvy*, jsou v přímém rozporu s původními texty v *Knize Mormon*. Víme, že Joseph Smith své původní zjevení vyprávěl v odporujících si podobách a že mnohá jeho proroctví se vůbec nevyplnila. Zjistili jsme také, že *Knihy Abrahama* byla smyšlená a že ani moderní archeologie nenalezla žádné spojení mezi lamanity a nefity z *Knihy Mormon* a nálezy z celého světa. Dále jsme také mohli zpozorovat, že mormonství se v mnoha ohledech také nedá sloučit s tradičním křesťanstvím, například v tom, že podle nich byla *Bible* přepisována a překládána chybně a nyní se už vůbec nejedná o opravdové Boží slovo nebo například otázce hmotného těla Boha nebo faktu, že podle nich byl Hospodin kdysi člověkem apod. Toto je určitě také z větší části způsobeno tím, že mormonská církev nemá vlastní teologii, tedy teorii své víry, jako ji mají velká náboženství.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů je církev, která je zcela zřejmě postavena na lživých a falešných svědectvích o Bohu a Ježíši Kristu, jejich studnice víry, *Knihy Mormon*, má smyšlený příběh a už vůbec není jejich opravdovou studnicí víry, ale přesto toto náboženské společenství stále funguje a rozrůstá se, jelikož jejich morální a životní hodnoty a zásady jsou naopak velmi pozitivní. Nemůžeme s jistotou ani říci, jestli se ještě dnes jedná o sektu nebo nikoli. S jistotou ale víme, že doktríny tohoto náboženství jsou neslučitelné s těmi křesťanskými a že obě náboženství se sice v mnohém scházejí, ale stejně tak v mnohém rozcházejí.

Seznam použité literatury:

BLEY, S. *Malý slovník sekt: sekty a nová náboženská hnutí v kontextu tradičních církví*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-246-3.

ENROTH, Ronald M. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Vyd. 1. Praha: Návrat domů, 1994. ISBN 80-85495-29-5.

HUNTER, Milton Reed. *The Gospel Through the Ages*. Salt Lake City: Deseret Book, 1945. eBook.

CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7.

SMITH, Joseph Fielding. *Teachings of the Prophet Joseph Smith*. Salt Lake City: Deseret Book, 1938. eBook.

ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0.

TALMAGE, James Edward. *Articles of Faith*. Salt Lake City: Deseret Book, 1899. eBook.

VÁCLAVÍK, David. *Proměny americké religiozity*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6596-3.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Náboženství a sekty v České republice* [online]. Dostupné z: http://charlijen.net/wp-content/uploads/N%C3%A1bo%C5%BEenstv%C3%AD_a_sekty_v_%C4%8CR.pdf

WIDTSOE, John. *Discourses of Brigham Young*. Salt Lake City: Deseret Book, 1926. eBook.

WINTER, David. *ABC křesťanství*. 1. české vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2010. ISBN 978-80-87287-05-7.

Kolektiv autorů, *Journal of Discourses*. Salt Lake City: Deseret Book. Dostupné z: <http://contentdm.lib.byu.edu/cdm/search/collection/JournalOfDiscourses3>.

Periodika:

Liahona: Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. 2011, Říjen.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Svět: Seriál: Sekty a náboženství – Mormoni*. 2010, Zář.

Webové zdroje:

CVEK, Boris. Dogma o papežské neomylnosti. *Britské listy* [online]. 2007 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/36143.html>.

Becoming Like God. *The Church of Jesus Christ Latter-day Saints* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <https://www.lds.org/topics/becoming-like-god?lang=eng>.

Humanitární pomoc. *Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů - mormon.org* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <https://www.mormon.org/ces/hodnoty/humanitarni-pomoc>.

Chrámy. *Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů: Zpravodajský portál Česká republika* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.zpravy-mormon.cz/clanek/chramy>.

People to Know: Book of Mormon Stories, (1997), 163–64. *The Church of Jesus Christ Latter-day Saints* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <https://www.lds.org/manual/book-of-mormon-stories/people-to-know?lang=eng>.

Znaky, hodnosti a titulatura duchovních hodnostářů v katolické (západní) církvi. *Církevní historie (katolická)* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.cirkevnihistorie.estranky.cz/clanky/znaky-a-tituly-katolickych-duchovnich.html>.